

sa, že je potrebné negovať pravidlo. Potom by sa každý mohol domnievať, že jeho prípad patrí k výnimkám, kedy je možné porušiť pravidlo. Práve naopak, podľa Moora základnou zásadou je dodržať pravidlo.

Na základe toho odvodil záver, že je takmer nemožné poskytnúť nejakú metódu na zisťovanie všeobecnej užitočnosti (general utility) široko praktizovaných konaní. Podľa jeho názoru je to možné urobiť maximálne len v niektorých prípadoch, ale nie je to možné urobiť na základe nejakej metódy. Mravné pravidlá v jeho chápaní nie sú priamo prostriedkom k pozitívnym dobrám, ale skôr tým, čo je nevyhnutné pre existenciu dobra. Z tohto kontextu potom vyplývalo, že povinné konanie nie je hodnotné tým, že je užitočnejšie než iné konanie, ale skôr tým, že prostredníctvom pochvaly a sankcií môžeme zabrániť konaniam, ku ktorým by mohlo dôjsť. Týmto názorom, ktorý môžeme charakterizovať ako umiernený utilitarizmus pravidiel, George Edward Moore dokumentoval svoj vývoj smerom k univerzálnej morálke, čo je príznačné pre poklasické obdobie vývoja utilitaristickej etiky.

George Edward Moore cez skúmanie povinnosti prišiel až k princípu ideálu, pod ktorým rozumel stav vecí, ktorý by mohol byť absolútne perfektný. Považoval za možné stotožniť tento stav vecí s absolútnym dobrom. Ideál tiež môže byť najlepší možný stav vecí v tomto svete, prípadne pod dobrom môžeme rozumieť, že je to dobro osebe na vyššom stupni.

Princíp ideálu má určité súvislosti s princípom organických jednotiek, čiže s princípom dotýkajúcim sa vnútornej hodnoty celku, ktorý nie je ani identický, ani proporčný k sume hodnôt jeho častí. Úvahami o ideáli G. E. Moore položil základy pre podrobnejšie rozpracovanie utilitarizmu do podoby ideálneho či perfektného utilitarizmu vo svojej práci *Ethics*. Pod ideálnym alebo perfektným utilitarizmom G. E. Moora je potrebné rozumieť úsilie mravného subjektu dosiahnuť maximálne množstvo príjemného.

V predchádzajúcom texte sme si mohli všimnúť, že Moore používal pojem pozitívne dobro, ktoré vlastne vyjadrovalo, že určité konanie je dobré. Okrem toho však hovoril aj o mixovanom dobre, čo vlastne vyjadrovalo, že vecí, ktoré hoci sú pozitívne ako celok, obsahujú aj určité vnútorné zlo. Keď však hodnota dobra nie je tak veľká ako suma zla, potom z toho vyplýva, že hodnota celkového stavu vecí bude pozitívne zlo. Na druhej strane, ak jednotlivé časti majú veľkú negatívnu hodnotu, nemôžeme predpokladať, že celok môže byť pozitívnym dobrom. Ani u objektu zlého osebe nie je možné, aby totálny stav vecí mohol byť pozitívne dobrý vcelku. V žiadnom prípade nie je možné podľa jeho názoru, aby aktuálne zlo mohlo byť obsiahnuté v ideáli. Moore nadviazal v určitom zmysle na P. H. D. Holbacha, ktorý sa pokúsil o prvú kategorizáciu zla a kategorizoval aj vzťah k týmto formám zla. Moore oveľa podrobnejšie rozpracoval túto problematiku v už

spomínanej práci *Ethics*.

George Edward Moore cez kritické vyrovnávanie sa s hedonistickým utilitarizmom Jeremyho Benthamu a Johna Stuarta Milla (ktoré je charakteristické pre jeho kriticko - metaetickú etapu vývoja) nakoniec dospel k sformulovaniu vlastnej verzie utilitaristickej etiky.

George Edward Moore napriek pôvodne ostrej kritike hedonizmu u J. Benthamu a J. S. Milla, sformuloval svoju verziu utilitarizmu práve na hedonistických základoch. Moorov hedonizmus sa líši od hedonizmu jeho predchodcov v tom, že Moore nepovažoval len príjemné za vnútorné dobro. Podľa jeho názoru všetky veci, ktoré obsahujú prevahu príjemného nad bolesťou sú vnútorne dobré a všetky veci, ktoré obsahujú prevahu bolesti nad príjemným sú vnútorne zlé (Moore, 1963). V tom, že príjemné prestalo byť považované za jediné vnútorné dobro, sa vlastne prejavil Sidgwickov vplyv a charakter celého poklasického obdobia vývoja utilitaristickej etiky. Moore považoval za základný predpoklad schopnosť mravného subjektu určiť proporciu medzi celkovým množstvom príjemného a bolesti. Spôsobuje to značné problémy a rozpory v utilitarizme, pretože prívrženci utilitarizmu si uvedomujú skutočnosť, ktorá je veľmi často zdôrazňovaná ich kritikmi, t.j., že mravný subjekt nie je schopný postihnúť všetky dôsledky, ktoré sú vlastne zdrojom pocitov príjemného, prípadne bolesti (Adams, 1993; Bales, 1971; M. G. Singer, 1993, atď.).

Podľa Moorovho názoru je možných šesť teoretických prípadov vzťahu bolesti a príjemného:

1. konanie musí v celkovom výsledku zapríčiniť určité príjemné, ale absolútne žiadnu bolesť,
2. môže spôsobiť príjemné i bolesť, ale celkové množstvo príjemného musí byť väčšie než celkové množstvo bolesti,
3. konanie zapríčini určitú bolesť, ale absolútne žiadne príjemné,
4. konanie zapríčini radosť aj bolesť, ale celkové množstvo bolesti je väčšie než celkové množstvo príjemného,
5. konanie nespôsobí absolútne žiadnu bolesť a ani žiadne príjemné,
6. konanie zapríčini príjemné i bolesť, ich celkové množstva sú však rovnaké.

Moore na základe tohto teoretického modelu konštatoval, že každé konanie, ktoré zapríčiňuje prevahu príjemného nad bolesťou, bude vždy vyššie v hodnotiacej škále, než konanie, ktoré spôsobuje menšiu prevahu príjemného nad bolesťou. Každé konanie, ktoré nezapríčiňuje prevahu buď príjemného nad bolesťou alebo bolesti nad príjemným, vždy bude vyššie než konanie zapríčiňujúce prevahu bolesti nad príjemným. Každé konanie, ktoré zapríčiňuje prevahu bolesti nad príjemným, bude vždy vyššie, než